

Földépi és napjainkban

A földépítéssel a földművelő emberiség történetével egyidős, azonban a különböző funkcióra készített föld-szerkezetek építése az 1900-as évektől szerte a fejlett világban és Magyarországon is alább hagyott, mivel az égetett téglagyártás nagyipari, olcsó gyártása ezt az anyagot és technológiákat háttérbe szorította.

Európában és Észak-Amerikában is az 1970-es években fedezték fel újra a földépítést, mint energiatakarékos építési módot, és a későbbi kutatások, fejlesztések kiváló épületfizikai tulajdonságait is feltárták. Manapság Németország a korszerű földépítés első számú központja, ahol cégek tucatjai élnek a földépítésből, az ökológia és építésbiológia elvei alapján kínálva szolgáltatásaikat.

A napjainkban világszerte zajló, földből történő építkezések indokai és helyszínei a következő ábrán tekinthetők át:

	Környezet-tudatosság, egészségvédelem	Szükség, gazdasági megterülés	Kutatások a III. világ lakás-problémáira	Művészet, divat	Rekonstrukció
Magyarország	✓	✓		✓	✓
Fejlődő országok		✓	✓		✓
Iparilag fejlett országok	✓	✓	✓	✓	✓

A földépítés mai alkalmazásának főbb indokai és helyszínei.

A modern földépítés talán legfontosabbnak mondható mozgatórugója, az 1970-es évektől datálható energiatakarékos, **környezettudatosság**, illetve a kutatások során felismert **egészségvédelmi** szempont. **Építész-ökológiai szempontból** a földfalak igen kedvezőek, hiszen a falak elkészítése nem igényel sok energiát, a fal csak természetes anyagokból épül fel, így használat után könnyen recirkulálható - praktikus a tető nélküli földfalak 3-4 év alatt visszasimulnak a földre. **Építész-biológiai szempontból** a föld és vályog szerkezetek rendkívül jónak minősíthetők, ugyanis a földből készített falszerkezetek rendkívül jó hőtároló képességgel és egyedülálló páragazdálkodási képességgel bírnak, így szinte minden más anyagnál kedvezőbb mikroklímát képesek biztosítani az épületekben az emberi élet számára.

A következőkben bemutatnánk a legjellemzőbb hazai föld- és vályogépítési típusokat, elsősorban a környezettudatos céllal épült épületek illetve építési technológiák köréből. Ma-

gyarországon manapság leginkább a vályogtéglás, illetve elvétve a vertfalas építésre találhatunk példákat.

Építészetileg egyik legszebb példaként Ónody Gábor által Jásszentlászlón tervezett Kézműves Tanyát kell mindenképpen megemlíteni, mely egyben bemutat három építési technológiát a vertfalas, a vályogtéglás és a kézi géppel préselt földtéglás technológiát. (1. kép)

1. kép: Jásszentlászló - Kézműves tanya

A vályogtéglás építésnek két, hagyományostól eltérő formája is ismert Magyarországon:

- A német gyakorlatban bevált rendszer szerint épít Mezei Sándor Zalaegerszegen, aki könnyített téglákat gyárt, mely téglák jó hőszigetelők, de teherhordásra kevésbé alkalmasak, ezért faváz közé kitöltő jelleggel kerülnek beépítésre. (2. kép)
- Magyarországon egyedülálló Farkas Gusztáv találmánya szerint gyártott vályogtéglák, melyek gyártása során nem teljes keresztmetszeten átmenő lyukakat préselnek a téglákba, amivel a teherhordásra még továbbra is alkalmas téglák hőszigetelési értéke jelentősen megnő. (3. kép)

2.kép: Csödei panzió

3. kép: HPV gyártó gép

A magyarországi építési rendszerek bemutatásakor mindenképpen szót kell ejteni a Hegedűs Zsolt féle Bioeco rendszerről, mely során cementtel stabilizált, géppel préselt földtéglákból kupolás és boltozatos házakat építenek.

A vályogtéglás építés mellett szólni kell a leginkább Gyûrûfûre jellemzõ vertfalas földépítési technológiáról, az ökofalura már jellemzõnek mondható építészeti karakterrel épülõ házak építését helyi tömõmesterek irányítják. (4.kép)

4. kép: Gyûrûfû - Lovas panzió

A "bevett" technológiák mellett két további alkalmazási lehetõséget kell megemlíteni:

- Az egyre növekvõ energiaköltségek, és környezetterhelés a korszerû falazatoktól a jelenlegi jogszabályi hõszigetelési követelményeknél lényegesen jobb értékeket követelnek meg. Ezen követelményeket az általánosan használt (égetett téglá, pórusbeton, stb.) falazatok, és a vályogfalazatok sem képesek egy rétegben kielégíteni. A több rétegû vályogszerkezetek elsõ hazai példája a Galgahévízen, az építés alatt álló ökofaluban valósult meg, ahol szalma-hõszigetelés és belsõ vályog fal kombinációjára láthatunk példát. Az építést végzõ Ökologika Kft. préselt vályogtéglák forgalmazásával is foglalkozik, illetve többféle hõszigetelõ anyaggal vállalja házak építését. (5.kép)
- Ugyancsak érdemes megemlíteni, hogy a vályog kiváló élettani hatásai és érdekes felületi megjelenése miatt a nyugati gyakorlat mellett egyre több példát találunk Magyarországon is arra, hogy a testtel legközelebb érintkezõ épületszerkezeti réteget, azaz a belsõ vakolatot vályogvakolattal oldják meg. (6.kép)

5.kép: Galgagévíz - szalmás-vályogfal

6. kép: Belső vályogvakolat Budapesten a II. kerületben

A cikk terjedelme nem teszi lehetővé a föld és vályogépítési ismeretek, technológiák és a területen dolgozó cégek részletes ismertetést, de a témában javasoljuk a Független Ökológiai Központ (FÖK) új szolgáltatását, a www.fenntarthato.hu meglátogatását, mely a FÖK 6 éve fenntartott Környezetkímélőbb Építés Adatbázisának újabb, lényegesen új informatikai szolgáltatásokat nyújtó információs felülete.

Az írás Medgyasszay Péter, Novák Ágnes: Föld és szalma építészet című készülő könyve kéziratának felhasználásával készült. Várható megjelenés időpontja 2005. tavasza.